

nærmere Fremtid, eller skulle vi indskrænke os noget i den Henseende? Den højtærede Minister har tænkt paa det samme, og det er ikke saa mærkeligt, at han har tænkt derpaa; han udtaler i Bemærkninger til Regeringsforslaget, at han er kommen til det Resultat, at man hverken skulde prøve paa en Modifikation af Lovbestemmelserne angaaende Skolevæsenet, eller tage alle de Spørgsmaal, som der kunde være Trang til at drage frem, op til Behandling lige for Djeblykket. Jeg er enig med den højtærede Minister i denne Opfattelse; det er en Erfaring, jeg har gjort i Livet, og som de Folk, der leve mellem Smaataarsfolk, ofte ville gøre, at Fattigfolk sjældent have Raad til at løbe en hel Klædning ad Gangen, men maa nøjes med et enkelt Stykke, og have de ikke Raad til det, maa de nøjes med at lappe paa det gamle. Jeg tror ikke, at de økonomiske Vilkaar eller Tiden og Stemningen i det hele ere saadanne, at det kunde lønne sig at tage hele Skole-spørgsmaalet op til Behandling. — Dernæst skal jeg udtale en Paastønnelse lige over for den højtærede Kirkeminister af, at han har foreslaaet at drage flere af de Punkter frem og tage Sigte paa flere af de Sider, hvor der trænges til at bødes og lappes; bare vi kunde faa Lapperne til at passe, saaledes at de ikke blot blive anbragte paa rette Sted, men ogsaa kom til at hjælpe noget!

For det første har den højtærede Minister taget Sigte paa det, som egentlig er det vigtigste i hele Skolens Indretning, nemlig at fremme og ophjælpe Undervisningen — det er det første Hovedpunkt. Dernæst har han taget Sigte paa, at de Folk, som skulle arbejde i Skolen, kunne blive anstændig stillede i den Befolkning, som de leve i, saa at de ikke trykkes af Næringsjorger under deres Arbejde — det er et andet Hovedpunkt. Endelig har han taget Sigte paa Fordelingen af de Byrder, som denne Forandring vil medføre, saaledes at Byrderne fordeles paa en rimelig og retfærdig Maade mellem Stat og Kommune — det er det tredje Hovedpunkt. — Men eet Punkt savner jeg i dette Lovforslag, netop maasse i Medfør af mit særlige Standpunkt som Lærer i Folkef. skolen, og jeg savner det egentlig med Bedrøvelse; der er i Lovforslaget ikke taget Hensyn til Hjemmene, ikke Spor af Hensyn til de mange, mange Hjem, som skulde levere det vigtigste i Skolen, nemlig Børnene, noget, der tit gaar ind til Familiernes Hjerteblod. Det har Folketinget raadet Bod paa, og det er den vigtigste af de Forandringer, der ere fæste nede i Folke-

tinget. Stærker man dette Punkt bort, nærer jeg ikke det mindste Haab om, at Lovforslaget bliver til Lov, og selv om det blev til Lov, har jeg ikke den mindste Tro til, at det vil bringe nogen Nytte. Man maa huske paa, at Skoleloven af 1814 er indført her i Landet ved Tvang fra først til sidst, fra yderst til inderst, Tvang med Hensyn til Skoletiden, Tvang med Hensyn til Byrderne, Tvang med Hensyn til Undervisningsmaaden, til Tilsynet, kort sagt Tvang fra den ene Ende til den anden. Naar man staar over for de mange Hjem, naar man tager Børnene fra dem delvis i 7 Aar og tvinger Forældrene til at betale derfor, udsætte Børnene for Tugt, mange Gange — navnlig efter den Maade, hvorpaa der den Gang undervistes — for en uretfærdig Tugt, er det ikke saa svært, at der stables Uvilje, thi det vil altid ske, hvor man møder Tvang. Det er let at forstaa, at Befolkningen vænner sig paa bedste Maade, d. v. s. ved at skulde fra det hele. Efterhaanden er Befolkningen bleven forsonet med denne Tvangsskole, som det er den Dag i Dag fra den ene Ende til den anden, og det er et af de Punkter, hvor Lærerne ikke fortjene mindst Ros — jeg vil ikke sige, at Lærerne skulle have al Rosen derfor, men nogen bør de dog have. Lærerne skulle have noget af Wren derfor, idet de efterhaanden have forstaaet at faa Forældrene til at se paa Skolen med mildere Øjne, som et Sted, hvor deres Børn kunne lære noget godt. Jeg siger, at Lærerne skulle ikke alene have Wren derfor; Livet har stillet sine Krav, den politiske Udvikling har lært Befolkningen, at det er nødvendigt, at den tager sig sammen, selv om det gør lidt ondt, for at staffe sig de Kundstaber, som det er absolut nødvendigt for den at have. Det er altsaa paa den Maade, Skolen har arbejdet hidtil, men den skulde jo helst stilles en lille Smule bedre herefter.

Hermed skal jeg saa vende mig til Forslaget, som det er kommet til os fra Folketinget — det er jo det, som er Grundlaget for Forhandlingen her — men naturligvis skal jeg ogsaa tage noget Hensyn til Regeringsforslaget, hvorpaa det er bygget, og hvortil det i mange Stykker slutter sig meget nøje. Det første Punkt angaar Undervisningspligten. Her gaar Lovforslaget jo i det hele taget ud paa at staffe en bedre og mere tidssvarende Undervisning til Børn i Folkef. skolen. Ministeren har her tænkt paa tre Ting, for det første, at udvide den undervisningspligtige Alder, for det andet, at skabe flere Klasser, altsaa bedre og gunstigere Kaar at arbejde under, for det tredje,